

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2004/48

BETREFT: Secundair onderwijs : Kost voor arbeidsgeneeskundig onderzoek bij leerling-stagairs

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 23/02/2004

1.2 Verzoeker

Vlaamse Confederatie van ouders en ouderverenigingen
Interleuvenlaan 15 A, 3001 Leuven

1.3 CZB

Ontvangst van de vraag van 20/02/2004 op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 23/02/2004.

Bij brief van 24 februari 2004 is de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De ministeriële omzendbrief van 27 januari 2004 (secundair, buitengewoon secundair) en 17 februari 2004 (volwassenenonderwijs) legt aan de leerling-stagair de verplichting op om alvorens de stage op te nemen, zelf in te staan voor het verwerven van het vereist geschiktheidsattest.

Het opleggen van die kost houdt een indirect inschrijvingsgeld in.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

4 maart 2004, 14 uur, 5 april 2004, 13 uur 30

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Marc Henry Cornely, Jean Dujardin, Raf Verstegen

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Op 4 maart 2004 :

Ines Depoorter, adjunct van de directeur, administratie secundair onderwijs, departement onderwijs

4. ADVIES

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4. Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

In secundair onderwijs kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders voor kosten gemaakt door de school bij het onderwijs- en opvoedingsproces.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De federale regelgeving stelt dat de werkgever in het kader van de welzijnswetgeving (wet van 4 augustus 1996 en het KB van 3 mei 1999) steeds de verantwoordelijkheid draagt om het arbeidsgeneeskundig onderzoek te laten uitvoeren bij de start van de stage door leerlingen van het onderwijs. De arbeidsgeneeskundige dienst levert na een omstandig onderzoek hierover een attest af van al of niet geschiktheid van de leerling-stagair voor een bepaalde functie eventueel onder voorwaarden.

Om te vermijden dat het aantal stageplaatsen in het gedrang zou worden gebracht, is onlangs de federale regelgeving versoepeld. Een medisch onderzoek voorzien in de onderwijsregelgeving kan ook gelden. Schoolbesturen kunnen subsidiair en vrijwillig voorzien in een geschiktheidsattest voor een bepaalde leerling-stagair voor een bepaalde stage. (Omzendbrief van 12 januari 2004 betreffende het gezondheidstoezicht op stagairs van de Staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het Werk, K. Van Brempt; Omzendbrief

27 januari 2004 en 17 februari 2004 van de Vlaamse Minister van Onderwijs, M. Vanderpoorten, met betrekking tot gezondheidstoezicht voor leerling-stagairs)

De Commissie stelt vast dat de vraag van de verzoeker een regeling bevat uitgaande van het departement onderwijs ten aanzien van schoolbesturen. De schoolbesturen nemen de verplichting op zich om voor leerling-stagairs een arbeidsgeneeskundig basisonderzoek te organiseren, zij het via een huisarts van de leerling of van de school, zij het via een CLB-arts. Een volledig arbeidsgeneeskundig onderzoek voor meer risicovolle taken of bedrijven blijft noodzakelijk en is ten laste van de werkgever en zijn arbeidsgeneeskundige dienst.

Daar waar schoolbesturen een arbeidsgeneeskundig basisonderzoek (geschiktheidsattest) organiseren via de huisarts van de school of van de leerling-stagair worden de ouders geconfronteerd met een beperkte bijkomende uitgave, die naar de huisarts gaat (remgeld huisartsbezoek, 3,5 à 4 euro). Het geschiktheidsattest brengt voor de ouders wellicht geen kosten met zich mede, indien het kan worden uitgevoerd door een arts van het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB).

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving voor het secundair onderwijs waar niet voorzien is in kosteloos onderwijs, maar enkel in een verbod op direct of indirect inschrijvingsgeld. Er zijn daarbij onvoldoende sluitende juridische elementen te vinden in de geldende regelgeving voor het secundair onderwijs om de kost van het geschiktheidsattest opgesteld door een huisarts anders te behandelen dan de overige duidelijk individualiseerbare onderwijskosten (bijvoorbeeld leerboeken, materialen), die ten laste zijn van de ouders en leerlingen.

Het komt aan de deelnemers van het participatieproces (personeel, ouders, leerlingen) toe om in dit verband afspraken voor te stellen om de kost van het geschiktheidsattest, net als voor de andere onderwijskosten in het secundair onderwijs, ten laste te leggen van de ouders en leerlingen en/of de schoolbesturen.

De Commissie komt dan ook tot het volgende advies:

De kost voor de ouders of de leerling van het huisartsbezoek naar aanleiding van het geschiktheidsattest voor een stage in het bedrijfsleven is in het secundair onderwijs geen indirect inschrijvingsgeld.

Brussel, 5 april 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter